

Pytanie:

Czy lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, udzielający świadczeń lekarza POZ w podmiocie posiadającym zawartą umowę z NFZ w tym zakresie, może odmówić wypisania recepty pacjentowi spoza listy zadeklarowanych pacjentów, pochodzącego z innego województwa, który zgłosił się do lekarza w celu otrzymania recepty na brakujące leki, które mu się skończyły w trakcie pobytu poza miejscem zamieszkania?

Nie występuje tu sytuacja konieczności udzielenia świadczenia lekarza POZ, które są udzielane w stanach nagłych zachorowań ubezpieczonym spoza oddziału wojewódzkiego NFZ oraz z terenu oddziału wojewódzkiego NFZ, ale spoza gminy własnej i sąsiadujących i spoza listy zadeklarowanych pacjentów.

Jedynym celem wizyty pacjenta była potrzeba wypisania recepty na przyjmowane leki. Zgodnie z zasadami rozliczeń umów z NFZ, jeśli nie wystąpił stan nagłego zachorowania, świadczeniodawca nie otrzyma zapłaty za świadczenie udzielone pacjentowi (wypisanie recepty), który nie znajduje się w stanie nagłego zachorowania.

Jak postępować zgodnie z przepisami w takich przypadkach?

Odpowiedź:

Co do zasady, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej nie jest obowiązany wystawiać receptę na żądanie pacjenta. Należy jednak zwrócić uwagę, że ocena sytuacji może być dyskusyjna, szczególnie jeżeli pacjent nie posiada leków, które stale przyjmuje, abstrahując od tego jaka była przyczyna braku zaopatrzenia się pacjenta w niezbędne leki.

Uzasadnienie:

*Co do zasady świadczeniodawca podstawowej opieki zdrowotnej udziela świadczeń świadczeniobiorcom zadeklarowanym na listę aktywną u danego świadczeniodawcy. Zgodnie z przepisami zarządzenia Nr 122/2017/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z 15 grudnia 2017 roku w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (NFZ poz. 122) - dalej zarz.NFZ, **świadczeniodawca jest jednak zobowiązany udzielać świadczeń w przypadkach uzasadnionych względami medycznymi, w szczególności w sytuacjach nagłego pogorszenia stanu zdrowia, ubezpieczonym, nieznajdującym się na liście świadczeniobiorców danego świadczeniodawcy (§ 8 ust. 7 zarz.NFZ).***

W takiej sytuacji rozliczenie odbywa się w oparciu o stawkę porady lekarskiej, której wysokość określa załącznik nr 1 do zarz.NFZ, o ile świadczeniobiorca ma miejsce zamieszkania poza terenem danej gminy.

Zgodnie z art. 42 ust. 1 i 2 ustawy z 5 grudnia 1996 roku o zawodach lekarza i lekarza dentystry - dalej u.z.l. lekarz orzeka o stanie zdrowia określonej osoby po uprzednim, osobistym jej zbadaniu lub zbadaniu jej za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności. Lekarz może, bez dokonania osobistego badania pacjenta, wystawić receptę niezbędną do kontynuacji leczenia oraz zlecenie na zaopatrzenie w wyroby medyczne jako kontynuację zaopatrzenia w wyroby medyczne, jeżeli jest to uzasadnione stanem zdrowia pacjenta odzwierciedlonym w dokumentacji medycznej.

W konsekwencji zatem, jeżeli po receptę zgłasza się pacjent, dla którego dany lekarz POZ nie jest lekarzem prowadzącym, nie będzie on miał możliwości prawidłowego zaordynowania leków, bez zbadania pacjenta i ustalenia zasadności ordynacji lekarskiej. Nie można bowiem uznać ordynacji lekarskiej za zasadną wyłącznie na podstawie twierdzeń pacjenta, że zażywa ona dany lek. Pojawi się zatem konieczność wykonania niezbędnych badań, chyba, że pacjent posiada przy sobie dokumentację medyczną wskazującą na konieczność przyjmowania określonych leków.

Inną kwestią, która wymaga rozważenia to okoliczności danej sprawy i ich ocena.

Jeśli rzeczywiście pacjent przychodzi wyłącznie po receptę, to jasne jest, że lekarz nie będzie obowiązany spełnić tego żądania, bo po pierwsze, lekarz udzielając świadczenia i ordynując leki jest zobowiązany ustalić podstawę ordynacji lekarskiej, zgodnie z odpowiednimi wskazaniem i nie może opierać się wyłącznie na twierdzeniu pacjenta, a po drugie, niekoniecznie będzie to przypadek uzasadniony względami medycznymi w rozumieniu § 8 ust. 7 zarz.NFZ.

Tymczasem sytuacja może również wyglądać inaczej, pacjent nie posiada leków (przyczyna takiego stanu rzeczy jest obojętna), jednak z powodu konieczności ich zażywania udaje się na wizytę do lekarza POZ, który jest zobowiązany udzielić mu pomocy. Wizyta jest uzasadniona względami medycznymi, lekarz będzie zobowiązany wykonać wszystkie niezbędne czynności zmierzające do ustalenia w jaki sposób pomóc pacjentowi, który np. wskutek braku leków dozna nagłego pogorszenia stanu zdrowia, co uzasadni dokonanie rozliczenia porady na zasadach określonych w § 8 ust. 7 zarz.NFZ.